

Kontraktskonvent i Rundvik

1-10-1960
Det var konvent för Västerbottens södra kontrakt i Rundvik på onsdag. Samtidigt som det var det sydligaste konvent som någonsin hållits inom kontraktet och stiftet överhuvudtaget, så var det premiärdags även för kontraktets nye chef, nordmalingsherden kontraktsprosten Johan Hedquist.

Hedquist fungerade som värd men hade en god vice värd i kyrkoadjunkt Sven Nygren, som har Rundvik och Rundviks kyrka som sitt speciella arbetsfält. Och det värdskapet skötte Sven Nygren med den äran.

Prästerna inom kontraktet, med fruar hade infunnit sig i stort antal. Det hela inleddes med nattvardsgudstjänst och med skriftertal av kontraktsprosten Hedquist. Sedan deltagarna hade samlats i kyrksalen passade kontraktets äldste präst, kyrkoherde Sigurd Lidström, Vännäs på att hälsa prosten Hedquist med maka välkommen till kontraktet. Makarna Hedquist fick blommor både i ord och in natura.

Sedan förlades själva förhandlingarna till Nordmalings ängsängs arbets-tjänstemannamäss, där prosten Hedquist hälsade välkommen.

Kontraktet önskar egen läger- och ungdomsgård

En av dagens viktigaste frågor gällde kontraktet som arbetsform. Inledare var kyrkoherde Erik Hellsvik, Hörnefors, som utgick ifrån de erfarenheter som i främsta hand är knutna till det egna kontraktet. Ombuden rapporterade sedan från skilda arbetsgrenar. Komminister Martin Hedberg redogjorde för barn- och ungdomsarbete och i anslutning här till tillsattes en kommitté för att utreda möjligheterna till ordnandet av en kontraktets egen läger- och ungdomsgård. Uppdraget gick till kyrkoadjunkt Rolf Nyberg, Vännäs, kyrkoadjunkt Sven Nygren, Rundvik och komminister Martin Hedberg, Hörnefors.

Komminister Jonas Östman rapporterade om arbetet för svenska kyrkans mission och gav även uppgift på vilka missionärer som finns till förfogande för resor inom kontraktet. Komminister Åke Wiström redogjorde för sjömansvårdsarbete och diakonin.

39.000 kronor för Leopoldau

Kyrkoadjunkt Sven Nygren gav en återblick över arbetet för Lutherhjälpen och speciellt då insatsen för Leopoldau. Han menade, att arbetet måste intensifieras så att det om möjligt kan slutföras i höst. 39.000 kr är säkrade men målet är minst 50.000

kr. Vidare ivrade herr Nygren för att prästerna samlas till en särskild studie- och andaktsdag.

Stiftsadjunkt Sigvard Wilhelmsson, Luleå, informerade studiearbetet i stort avseende hela stiftet och gav en rad värdefulla tips för det fortsatta studiearbetet.

Kontraktsråd

Frågan om tillsättandet av ett särskilt kontraktsråd kom upp till debatt och det beslöts utse en utredningskommitté. Kommittén har att dra upp riktlinjer för rådets arbete, ett råd, som skall bestå av såväl präster som lekmän. Till utredningskommitté valdes borgmästare Sigvard Bälter, Umeå, kontraktsprosten Johan Hedquist, Nordmaling, kyrkoherde Erik Hellsvik, Hörnefors, komminister Paul Hammarbäck, Umeå lands, fröken Inga Windelhed, Vännäs, komminister Åke Wiström samt fru Ann-Mari Nordström, Örsbäck.

Vidare tillsattes en kommitté för kontraktets syföreningsdag. Valda blevo prosten Johan Hedquist, Nordmaling, fru Svea Janulf, Holmsund och fru Märta Sävborg, Västerhiske.

Nästa konvent kommer att hållas i juni '61 i Umeå. Man enades om att till detta möte även inbjuda Korsholms prosteri i Finland, där representanter från vårt södra kontrakt tidigare varit gäster.

H. B.

NAMN och TJÄNSTER

Skogsägareföreningen. Till faktorer inom Nordmalings-distriktet har Örnsköldsviks skogsägareförening förordnat virkesmätare Allan Bäckman, Nyåker. Bäckman är bördig från Gräsmys. Han tillträder sin befattning efter faktor Folke Burström, Rundvik.

1-10 Till Adalen 1960

Domkapitlet i Härnösand har till t. f. kyrkoherde i Sänga-Överlänns församling i Adalen utsett komminister Jonas Östman, Nordmaling. Han tillträder sin nya befattning den 1 november.

Mellan slagen i kontraktskonventet diskuterade den här kvintetten. Fr. v. rundviksvärden kyrkoadjunkt Sven Nygren, komminister Paul Hammarbäck, Umeå lands, komminister Stig Marklund, Holmön, kontraktsprosten Johan Hedquist och kyrkoherde Sigurd Lidström, Vännäs.

1.10.1960
1.10.1960 11

Nordmaling prutade på skattebudet

Det blir ingen större skattehöjning i Nordmaling 1961. Kommunalsnämnden och kyrkorådet möttes på torsdag till gemensam överläggning i skattefrågan. Första budet från församlingen löd på en ordentlig skattehöjning och motiveringen för höjningen var de stora byggnadsåtaganden som främst gjordes 1959. Gamla prästgårdens ombyggnad diskuterades. Det förslag till ombyggnad som enhälligt antogs av kyrkofullmäktige hösten 1959 går löst på i runt tal 450.000 kr. Arbetena har delvis redan påbörjats.

Nu var man på kyrkorådets vägnar, liksom från den borgerliga sidan, helt överens om att göra sitt bästa för att hålla skatten nere. Kyrkorådet enade sig om att i första hand begränsa 1961 års utbyggnad av gamla prästgården till att endast omfatta nedre planet i huvudbyggnaden samt vänstra flygelbyggnaden. Nyinredning av huvudbyggnadens vindsvåning samt ombyggnaden av nuvarande muséet får alltså vila tills vidare. Härigenom minskas utgifterna för 1961 med 95.000 kr. Kyrkorådet i Nordmaling skall repareras för 3.000 kr. En ny orgel skulle ha kostat 40.000 kr. Kommer därtill, att inspektör Harald Lundberg utlovade försök till något ökade skogsuttag. Summan blev, att kyrkorådet enade sig om ett skatteuttag för 1961 med 1:10. Därmed stannar höjningen vid 15 öre. Den borgerliga kommunens blir oförändrad och höjer landstinget med förslagsvis 40 öre blir 1961 års skatt i Nordmaling; 11:50 plus 5 öre (tingshusmedel) plus 5:30 (landstingsskatt) lika med 17:95. I de båda municipalsamhällena tillkommer ytterligare 2:-. Resultatet blir där 19:95.

De båda "regeringarna" var synnerligen eniga om fördelarna med gemensamma överläggningar och såväl kyrkorådets ordförande kontraktsprosten Johan Hedquist, som kommunalsnämndens v. ordf. Gunnar Rönnerberg, hoppades på fortsatta kontakter.

H. F.

85 år fyller den 4 oktober fru Emma Kristina Björklund. Holmfors, Nyåker, maka till framlidne hemmansägare Albert Björklund.

Hon är född i Sunnansjö, på det s k Kranga mellan Sunnansjö och Stavsjöholm. Hon började livet som lillpiga och sedan bondpiga i olika hem. Sedan hon gift sig fick hon sitt eget hem förlagt till Orrböle. Där hade

de makarna Björklund ett arrendeställe. Sedan köpte de egen jord i Holmfors. Det var mark full av björk- och videsnär. De röjde tillsammans, bröt och kämpade med gräpta och spade. Åkerteg efter åkerteg lades under plogen. De fick bygga helt nya åbyggnader. De långa och tröttsamma arbetsdagarna tycktes aldrig ta något slut. Men de kämpade envist vidare, för sig själva och sina fem barn. På äldre dar fick de det fridsammare och lugnare. 1955 dog maken.

Själv är hon pig och kry för sin ålder, men så har hon också andra inom släkten att falla tillbaka på när det gäller hög ålder. Hon har en bror som redan passerat de 100 åren. I sommar ringde han själv hem till systern.

Hemmet och omsorgen om de sina har varit hennes stora livsuppgift. Hon har varit en duktig väverska och medan barnen växte upp fick hon väva och sy kläder åt alla. Det blev billigast och bäst så.

Nu bor hon ensam i sin lilla stuga på hemgården. Stilla och försynt knäpper hon sina händer och bidar tiden an. Livet är inte slut men det börjar glida över mot afton. 3.10.1960

80 år fyller den 3 oktober f d hemmansägaren Frans Johansson, Rundviksverken.

Han är född i Toböle i Nordmalings socken och Toböle skulle komma att bli hans hem fram till tidpunkten för hans folkpension. Ett liv på gott och ont, ett liv fyllt av hårt arbete och försaker men också ljusa minnen.

När inte kolmilan behövde vaktas fick han, redan som 15-åring, börja köra timmer. Och sedan följa de äldre flottarna upp mot Storlögdasjön och sedan följa timmerstockarnas långa färd ned mot Nordmalingsfjärden. För en lön av 2:50 per dag. Hans far var arrendator i Toböle och stället hade gått i arv i många generationer. Snart vankades den dag då han övertog ansvaret för gårdens skötsel. 1903 gifte han sig. Vid den tidpunkten hade de flesta av hans syskon utvandrat till Amerika. Jordbruket som blev Frans egendom, odlade han upp under svett och möda. Han friköpte egendomen av bolaget år 1938. 1947 gick arvet vidare till en son. Att barn har makarna Johansson fostrat upp, alla lever.

Nu bor de hos dotter och måg i Rundvik, sedan 1947. De kan se tillbaka på en vacker och gedigen insats här i livet.

H. B.

3.10.1960

Renhållningen i Nordmaling

Nya renhållningssystemet i Nordmalings kommun ventilerades vid ett stort upplagt informationsmöte i Nordmalings kommunalhus på fredagskväll. Kommunfolk hade mött upp från Levar, Nordmaling, Olofsfors, Mo, Lögdeå, Rundvik, Norrfors och Nyåker.

Hälsovårdsnämndens ordförande, veterinär Rolf Dahlén, redogjorde för bestämmelserna i nya hälsovårdsstadgan. Hämtning av sopor och avfall med öppen lastbil, som skett de senaste åren, tillåter man inte längre. En täckt sopbil blir för dyr. Återstår endast papperssäckssystemet, som han själv betecknade som en idealisk lösning. Här fick han instämmanden från flertalet talare, men man önskade besked hur det skulle bli med alla relativt nya och för stora pengar förvärvade soptunor.

En lösning i det avseendet drogs upp av hälsovårdsnämndens f. ordförande, kamrer Karl Hörnström Olofsfors, som menade att de gamla sopkärlen mycket väl kan användas med tillsats av en säckhållare. Kostnaden är rätt blygsam. Och hälsovårdsnämnden lovade skaffa offert.

Aven transporter debatterades. Hälsovårdsnämnden har tänkt sig en central entreprenör för hela nedre kommundelen, men rundviksborna var inte lyhörda för den uppläggningsen. Man önskade helst klara bifben själv.

I övrigt ansågs det att de olika vattenföreningarna ute i byarna kan ta på sig ansvaret för kostnadsfördelningarna på de olika fastighetsägarna. I municipalsamhällena är den saken enkel, man lägger utdebiteringen på skatten liksom tidigare.

3.10.1960
**Nya miljonautostradan
Hörnefors-Nordmaling
invigdes med handslag**

Med enklast tänkbara ceremoni, två till tre handskakningar, invigdes nya riks 13 från Nordmaling till Hörnefors på lördagen. Klockan 11 kunde vägmästare Victor Ewefors i Nordmaling, med landshövding Filip Kristensson, landssekreterare Lennart Lindblad och vägdirektör Hans Rönström som närmaste åskådare, lyfta bort de skärmar som hindrade trafiken på den nya riksvägsdelen. Tio sekunder senare kom den första bilisten Holger Söderström från Örnsköldsvik.

Forts. sidan 3, spalt 4

Bra gjort säger avdelningschefen Ragnar Olsson till kollegan och platschefen Anders Jönsson.

3.10.1960
Nya miljon ...

Forts. från sidan 1.

Blommor, jo visst förekom det blommor, men de kom i form av ord till representanterna för byggnadsentreprenören, aktiebolaget Nils P. Lund. Både landshövdingen och vägdirektören tackade Nils P. Lunds avdelningschef i Umeå, civilingenjör Ragnar Olsson och bolagets platschef för själva vägbygget, ingenjör Anders Jönsson, för ett gott utfört arbete.

Det fanns även andra vägsakkunniga på plats. Där återfanns den nya vägdelen konstruktör ingenjör Hugo Sjölund, ingenjörerna Tor Bengtson och Thore Berggren vid vägförvaltningen, 1:e landskanslist Sixten Öqvist, vägmästaren i Nordmaling Victor Ewefors, vägbyggnadsföretagets kontrollant verkställare Otto Stenmark, Nordmaling samt länsvägnämndens förre ordförande oförbränerlige Oscar Lindberg, Hörnefors.

Klar precis på dagen

Arbetet med den här nya delen av riks 13 påbörjades den 1 september 1958. Arbetet skulle enligt kontraktet vara klart 1 oktober 1960. Rena precisionsarbetet. In i det sista målades vägbanan och nya vägskyltar sattes på plats. Och efter vägbanketterna gick några arbetare och finputsade. Nya riks 13 från Nordmaling till Hörnefors var klar, samtidigt som de båda kustmetropolerna för första gången i historien ramlat utanför den stora rikstrafikpulsådern. Vad det nu kan komma att innebära.

Kostnad 9 milj.

Från och med lördagen den 1 oktober 1960 förkortades riks 13 med nära åtta kilometer, noga räknat 7,900 meter. Statistiken slår fast att den här delen av riks 13 för närvarande passeras av 1.000 fordon per dygn. Vinsten rent trafikmässigt sett, blir minst en miljon årligen. De nio miljoner vägföretaget kostat kommer med all sannolikhet att vara betald av trafiken på 6-7 år. Trafiken ökar

Vägmästare Victor Ewefors, Nordmaling bär undan det sista hindret.

Storseger för Rundvik

Säsongens förmodligen sista fotbollsmatch på Manhemsborg spelades i lördags mellan IFK Rundvik och Nordmalings IF. Hemmalaget Rundvik vann med hela 7-2 (2-1). Även Olofsfors var med på ett hörn. Båda lagen hade nämligen denna vänskapsmatch plockat med de spelare från Olofsfors avsomnade fotbollselva, vilka till våren blir spelklara för respektive lag.

För Rundvik spelade mv Ragnar Mattsson, hb Milton Holmberg samt bröderna Nyberg, Tore som hb och Lennart som vy. I Nordmaling spelade två brödrapar gamla Olofsforsarna hi Nils-Erik och center Lennart Jonsson samt backarna Ake och Beegt Högländer.

Att tillskotten för båda lagen utgör en avgjord förstärkning är ingen tvekan — och det bör ju dessutom föra det goda med sig att i och med respektive lagledning har större spelarkader att välja ur, måste varje grabb anstränga sig för att få plats i laget. Och då kanske man slipper se lagen från sydligaste länsdelen ståta i kön på serietabellerna. I lördagens match hängde Nordmaling med mycket gott under första halvleken, men föll helt ur ramen i matchens andra period.

Målen gjorde: 5 min 1-0 Arne Molander efter en fin passning från c Erik Eklund, 9 min 1-1 Olof Östenson — solorusch, 40 min 2-1 elegant nick av c Erik Eklund, sedan rundviksjunioren Charles Gustafsson serverat en kalasboll.

2 halvlek: 3 min 3-1 John-Erik Nylander, 8 min 4-1 vy Lennart Nyberg, 15 min 5-1 Erik Eklund — långskott fr 25 m, 21 min 5-2 Olof Östenson — från snäv vinkel, 27

min 6-2 Erik Eklund — skruvat långskott, 35 min 7-2 Arne Molander — lyra över utrusande mv.

Bäst i gästernas lag var vy Östenson. I hemmalaget gjorde nämnda "olofsforsare" ett bra jobb och i övrigt var cf Erik Eklund på bra målhumör. Lille junioren Charles Gustafsson visar att han har en enastående talang.

Domare i den målika matchen var Karl-Johan Jonsson, Rundvik.

OLOFSFORSARE är vi allihopa. Nästan ett helt lag från Olofsfors fanns på planen när Rundvik och Nordmaling spelade på söndagen. Nedtill rundvikarna Tore Nyberg, Ragnar Mattsson, Lennart Nyberg och Milton Holmberg. Stående nuvarande nordmalingsspelarna Bengt och Ake Högländer samt Lennart och Nils-Erik Jonsson.

Avskedsmöte i Lögdeå

Filadelfiaförsamlingen i Lögdeå höll i helgen färvalmötet för pastor Kjell Sjölund med familj, som i tre år varit anställd i församlingens tjänst. Lördagen var anslagen för enskilt samkväm, då förutom församlingens vice ordförande Birger Jonsson, samt äldstebroderarna Elis Olovsson, Eric Freij, Arvid Eriksson, flera av församlingens medlemmar höll tacktal och lämnade minnesord. Vid mötet förekom duettsång av pastor Kjell Sjölund med fru, samt församlingens sångare.

Vid söndagens förmiddagsmöte höll pastor Kjell Sjölund avskedspredikan. Pastor Helge Gidlundh med fru från Smyrna församlingen i Flygsjö sjöng duett.

På eftermiddagen hölls offentligt avskedsmöte till vilket grannförsamlingarna var inbjudna. Mötet inleddes med sång varefter Birger Jonsson, som var mötesledare hälsade välkommen. Pastor Bernth Almström från Salemförsamlingen i Godmersta sjöng och Eric Freij i Filadelfiaförsamlingen i Lögdeå tackade pastor Kjell Sjölund med fru för de gångna årens arbete i församlingens verksamhet. Sixten Israelsson tackade på församlingens vägnar för den insats syskonen Sjölund gjort i barn och ungdomsverksamheten samt överlämnade en gåva. Fru Sally Freij vände sig särskilt till fru Sjölund i sitt tacktal, samt överlämnade en blom-bukett. För Filadelfiaförsamlingens i Mullsjö vägnar talade pastor Otto Porlbäck, för Sionförsamlingen i Norrbystrand, Enar Forsling, Martin Bard för Sionförsamlingen i Norrfors Sven Gunnarsson för Mo Baptistförsamling, samt Bernth Almström för Salemförsamlingen i Godmersta, som även frambar en hälsning från Filadelfiaförsamlingens i Gidå predikant, pastor Bill Henning.

Pastor Sjölund tillträder en tjänst som predikant och föreståndare för sionförsamlingen i Ramsele.

Onsdagen 5 oktober 1960

Dödsbilist i Levar fick dagsböter

Västerbottens södra domsaga meddelade på tisdagen dom från trafikmålet vid dödsolyckan i Levar den 27 december förra året då en äldre dam från Ludvika förolyckades. Den bilist som krockade med den bil i vilken den omkomna satt dömdes till 75 dagsböter à 12 kr.

Fyra parter gör anspråk på öar i Nordmalingsfjärden

8.10.1960

Nordmalingsfjärden

Dynglasset

Rätten gjorde båtutflykt på höstligt vatten

Västerbottens södra domsagas häradsrätt brottades hela fredagen om vem som skall anses ha äganderätten till ett antal öar i Nordmalingsfjärden. Öarna, som tillsammans har en areal om c:a 19 hektar, har utgjort en sorts ingenmansland. Det är öarna Västra, Mellersta och Östra Fläsarna samt Födkällorna, Flasholmarna ligger innanför Järholmarna, som ägs av Nordmalings ångsågs ab., medan Födkällorna ligger sydväst om Järholmarna.

De flesta, för att inte säga alla, har väl under årens lopp haft den uppfattningen att öarna tillhört kronan. Man har i vart fall be-

Forts. sidan 11, spalt 5.

Kartan visar de omstridda områdena. Fläsarna norr om Järholmarna, och Födkällorna i sydväst. Nordmalings ångsåg, som äger Järholmarna genom lagfart 1887, anser sig nu också vara ägare till ögrupperna på ömse sidor.

Fyra parter ...

Forts. från sid. 1

traktat det så. Nyttjanderätten har däremot liksom varit var mans egendom. Nya fiskelagen av 1950, som gjorde Nordmalingsfjärden till allmänt vatten, kom att liksom få en menlig inverkan även på rätten till Fläserna. Men frågan väcktes på allvar sedan en rundviksbo för några år sedan hos kronan begärde rätt att få sätta upp en sommarstuga. Kronan viftade emellertid med kalla handen och förklarade sig icke ha med saken att skaffa. Man betraktade inte ögruppen som sin egendom. Men det gjorde i stället snart nog andra. Nordmalings ängsågs aktiebolag, som äger Järholmarna, 1.660 meter söder om den mellersta av Fläsöarna, ansåg sig rätteligen som ägare även av denna grupp. Man menade att såväl Järholmarna som Fläsöarna och Föd-källorna utgör en sorts enhet.

Fyra byar i rampljuset

Men det fanns flera om budet. Byamännen i Lögdeå, som fiskat och jagat ute på Fläserna sedan urminnes tid och genom en föreningsbildning i samband med laga skifte 1905 fått denna rätt liksom vidimerad, även från bolags-håll, uppträdde som ägare. Sak samma med Levar byamän, som sedan många generationer tillbaka ansett sig hava nyttjanderätten till dessa öar. Där har man fiskat och till yttermera visso har öarna en gång i tiden hetat Levar-Fläserna.

Från Bredvik restes samma krav. Även här var det fiske och jakt av gammal hävd som främst kom i rampljuset. Men det fanns andra skäl. Ögruppen ligger mitt utanför byn, som utgör närmaste fasta befolkning till de omstridda öarna. Järnäs byamän kom också med i bilden, men de har tydligen för dåliga papper och tog sin Mats ur skolan vid fredagens rättegång. Man hade kort och gott inga krav. Detsamma med den part som alla tidigare trodde var den rätta ägaren, nämligen kronan.

Båtfärd för rätten

Agodelningsrätten leddes av häradshövding Göran Hammarström. Bolaget biträdades av advokaten Sven Övergaard vid Ahlgrens advokatbyrå. Vidare fanns kamrer Karl Hörnström på plats vid advokatens sida. Lögdeå byamäns talan fördes av advokaten Per Kristerström från Sollefteå, samt hemmansägarna Valdemar Edström och Bernt Holmlund.

Byamännen i Bredvik och Levar ställde upp utan advokatstöd. Bredvik representerades av hrr Hilmar Jonsson, Rubin Brännlund, Oskar Wikman, Rickard Forsberg och Oskar Forsberg och Levar av hrr Konrad Sundqvist, Alfons Jakobsson och Fritiof Mo-

lin. Järnäs byamän fanns också på plats, men eftersom de drog sig ur spelet så fick de finna sig i att föra en mycket undanskymd roll.

För att få grepp om öarnas läge och utseende begav sig rättens ledamöter i två förhyrda båtar ut i Nordmalingsfjärden. Tursamt nog i verkligt härligt höstväder. Men de båda advokaterna hade otur, de kom för sent till båtstället genom något missförstånd och blev akterseglade efter konstens alla regler.

Har Fläserna någon huvudö?

Argumenten haglade hit och dät. Tillsammans med nämndemännen satt överlantmätare Torsten Sander och distriktslantmätare J. Snellman. Den förra utvecklade spörsmålen ur lantmäteriteknisk synvinkel. Och de kan komma att få nog så avgörande karaktär. Han vitsordade att beträffande de olika öarnas längd och arealer, som av de stridande parterna ansågs ha mycket stor betydelse, är det svårt att bilda sig en exakt uppfattning. Man har här utnyttjat befintligt kartmaterial. Men vill man ha en exakt bild måste mätningarna ske vid normalt vattenstånd. Helst skulle man ha velat ha tillgång till siffror från tidigare århundranden, med hänsyn till landhöjningarna, men sådana finns inte. Han hävdade för sin del att två av öarna är av så likvärdig natur, den Västra och den Mellersta, att ingen kan direkt sättas före den andra. Beträffande avståndet till Järholmarna i söder och Lögdeålandet i väster får man absolut inte räkna med den lilla ö som finns syd-väst om Västra Fläsen. Den är inte av den beskaffenheten att den kan räknas i det här sammanhanget.

Men bolaget hävdade för sin del, att Mellersta Fläsen, som är den längsta, måste betraktas som huvudö, medan Lögdeå byamän, som kom att bli bolagets svåraste stötesten, menade att den Västra Fläsen, den som ligger närmast lögdeålandet, med sin större areal, måste betraktas som huvudö. Det kan ha sin stora betydelse när det gäller att slå fast avståndet till närmaste markägare — bolaget med Järholmarna i söder och Lögdeå med Storängslandet i väster.

Laga skiftet 1905

det som hölls i Lögdeå, är Lögdeå byamäns grövsta vapen. Här deltog vid föreningsbildandet bolagets dåvarande disponent S. Blomqvist och vidare en av Levar bys främsta talesmän framlidne förtroendemannen Helmer Hörnström. Härvid protokollfördes att Lögdeå byamän skulle få nyttjanderätt till Fläserna, för fiske, jakt och bete, dock under förutsättning att man tog hänsyn till kronans rättigheter. Ett kronoombud var med vid tillfället, så då var i varje fall kronan med som äganderätts-innehavare.

Bolagets representant slog emellertid fast, att disponenten figurerade i sammanhanget i egen-

skap av att bolaget uppträdde enbart som delägare i den nytillkomna föreningen och Levar byamän hävdade för sin del att Hörnström skrivit under i egenskap av skiftesgodeman.

Fyra vittnen — en 86 år

Lögdeå byamän hade kallat fyra vittnen. Först placerade man ett så tungt ankare i vittnesbåset som häradsdomare J. A. Wiklund. Hans släkt har anor i Lögdeå sedan 1700-talet och han vitsordade att nyttjanderätten av Fläserna var en gammal hävd. Atminstone var det den allmänna meningen inom byn. Byn har också, åtminstone vid ett tillfälle, uthyrts fiskerätten vid ögruppen. Han hade också själv en gång i tiden varit med på säljakt på Västra Fläsen.

Hemmansägare Karl Åberg var nästa vittne. Han betygade att han 1944 hyrt fiskevattnet av Lögdeå byamän och erlagt arrendeavgift.

Muraren Gustav Johansson, Nordmaling, som är född ute vid Storäng, närmaste fastlandsområde till Västra Fläsen, omvittnade hur han och andra jagat säl och fiskat ute vid ögruppen. En ögrupp som vi betraktade helt skild från Järholmarna. Men ingen tänkte så mycket på äganderätten.

86-årige f.d. hemmansägaren Johan Edström, Lögdeå, hade gott minne från svunnen tid. Han omvittnade hur han vid flera tillfällen jagat säl ute på Fläserna. Han hade också skjutit på ett par stycken men blev båda gångerna utan jaktbyte. Även han slog fast att lögdeåborna haft nyttjanderätten till öarna av gammal hävd.

Under rättegången framkom det att man hade att göra med två olika Levar-Fläser. Det finns en, den nuvarande, strax utanför Strandholmen längst inne i Nordmalingsfjärden. Bredviksborna å sin sida gjorde gällande att Fläserna en gång i tiden kallats för Bredviks-Fläser. Men nu vitsordade motparterna att det måste vara en helt annan ö, numera införlivad med fastlandet i Bredvik.

Striden böljade fram och åter ungefär som vindarna runt om därute vid Fläsöarna och slutpläderingarna gav i stort sett ingenting nytt av värde.

Agodelningsrätten kommer att ge utslag i den tillsynes svårösta frågan den 25 oktober. Levarbornas representant önskade i sin slutplädering ge en mycket tillfredsställande lösning. Bredvik får den östra, vi i Levar den Mellersta och Lögdeå den Västra. Bolaget får i så fall nöja sig med Föd-källorna, som liksom kom bort i allt resonemang om Fläsöarna.

H. B.

Drygt 600.000 kr *5.10.1960*
krav från fiskare
i Nordmaling-byar

Fiskenämnden för de två nordligaste länen sätter nu till alla klutar för att slutföra så många mål som möjligt för kustfiskarnas krav på ersättning från kronan för det intrång som lagen av 1950 medförde. Under 1961 beräknas samtliga mål vara ur världen. De sammanlagda kraven uppgår till cirka 75 milj. kr., omtalar rättsens ordförande, häradshövding Olof Östberg, Boden, för VK.

På tisdag gällde det byborna ute i Långron, Kronören och Bredvik efter Nördmalingsfjärden. Rättens förhandling förlades den här gången till fritidsslokalen i Rundvik, och det får väl anses passa bra eftersom det är just fritidsfiskarnas in-trång den här sortens rättetångar avser.

För Långrons och Kronörens del berör inträdet en hel del yrkesfiskare och därför har kraven från det hållet ställts rätt högt, eller 193.090 kr för Kronörens del och 12.250 kr för Långron. Advokaten Rudolf Ahlgren, som förde bybornas talan, slog fast att de båda områdena måste betecknas som skilda fiskelag och hade alltså skisserat upp

Forts. sidan 3, : spalt 3

ersättningskraven i skilda poster. Något som kronans ombud, advokatfiskal Gösta Rabenius vid kammarkollegiet på det bestämdaste bestred. Han betecknade området som en helhet och önskade dessutom pruta ned kraven till 52.500 kr som kronan anser motsvara ersättning för intrånget.

Som sakkunnig var 75-årige lyseki-
doktorn och förra fiskeriintendenten
Arvid Molander på plats, liksom Abel
Jonsson från Täfteå, känd krigare
på fiskarnas sida.

Kronan borde vara mera generös

I sin utplådering fastslog advokat Ahlgren, att kronan i det här fallet borde vara mera generös. Det är uppenbart, att det är nästan omöjligt att exakt kunna fastslå fångsternas storlek genom åren. Det statistiska material som man bygger på blir mer eller mindre schematiskt. Men när det gäller intrång som medför att en grupp yrkesutövare får sin inkomstskatta förstörd, då borde man visa lite större generositet. Tit-ta på vattenmålen till exempel. Där är man inte så petnoga. Där vill man visa förståelse för de människor som kommer i kläm. Det borde vara sak samma även här.

Det tvistades självfallet om de olika fiskeplatserna, om antalet fasta och rörliga fiskeredskap och mycket, mycket annat.

För Bredviks del

uppgår ersättningskraven till 140.000 kr. Här medgav kronans ombud 22.800 kr. I båda dessa fall kommer dom den 15 november.

Ja, då får vi ser hur det ser ut till med kronans generositet, med de åldermannen Johan August M. lin på Kronören.

Samtidigt förbehandlades ett ersättningskrav från Hörneå fiskelag. Här var kravet på 94.000 kr. Så herrarna i fiskerinnämnden har en hel del att beställa framöver.

*Presidiet fr.v. pressombudsmannen 1:e byråsekreterare Egon Jons-
son, mötessekreteraren Bengt Mann och ordföranden Sten Svemar.*

Postkundtjänst på tapeten vid Nordmalings-möte

Postverkets "handelsresande i kundtjänst" sammanlagt ett 25-tal ombud spridda över hela landet har jämte en del annat postfolk hållit en tvådagars konferens i Nordmaling. Postverkets kundtjänst har varit i gång sex till sju år och ett par gånger om år samlas ombuden för att byta åsikter och ta del av nya förordningar. Den här gången var turen kommen till landets nordligaste postdistrikt.

Det var byråchef Ture Nyland vid generalpoststyrelsen, själv med nu i Nordmaling, som kom med initiativet till denna kundtjänst. I viss mån hade redan SJ varit före, genom att skapa en kundtjänst som tycktes slå väl ut. Generalpoststyrelsen lade grunden för sex till sju år sedan för den kundtjänst som sedan utvecklats nära nog med amerikansk fart.

Några fast anställda ombud de första åren har nu blivit 25, fördelade på de sju distrikten Boden, Sundsvall, Gävle, Stockholm, Göteborg, Linköping och Malmö. Men även en del andra större städer har fasta ombud, berättar l.e byråsekreterare Egon Jonsson.

De här ombuden kan träda i verksamhet på olika sätt. De kan kallas till ett visst uppdrag via de olika

poststationerna, som fått ett eller annat viktigt problem att lösa. De kallas också kallat direkt av en industrichef, en företagare, en organisation eller dylikt, som vill diskutera postverkets möjligheter att betjäna de verkställande företag. Men även om budsmannen kan på eget initiativ kontakta olika kunder, som ren servicevärd.

Brevlådor för bilister

Postverket lancerar många nyheter och verket har massor av strömar på sin lyra. En av nyheterna är att man planerar uppsättandet av speciella brevlådor intill gatukanterna, till främja för bilisterna. I lådan kan den bilåkande, styra upp medlådan vid gatukanten och från b

Fr.v. distriktschef Olle Wiklund, Boden, 1:e byråsekreterare Sten Sveemar, Stockholm, byråchefen Ture Nylund, Stockholm och Umeås postmästare M. O. Gjerulf.

fönstret direkt posta sin försändelse.

Den 17 oktober kommer postverket att gratis förmedla en brevställare till alla och envar som önskar en sådan. De kommer att tillhandahållas på alla poststationer.

I valtider översvämmas

postverket oftast med försändelser. Här kan ombudsmannen i samråd med de olika valbyråernas chefer planlägga och organisera det hela till bätnad för alla berörda parter. Det gäller inte bara valmaterial.

Ibland överraskas postverket av massor av reklammaterial, som kanske onödigtvis försenas genom en försen kontakt. Ombudsmannen kan även här vara till ovärderlig nytta.

Ordförande vid konferensen har varit 1:e byråsekreterare Sten Sveemar, som är chef för den centrala kundtjänstavdelningen. Distriktschefen Olle Wiklund, Boden, tillhörde också konferensdeltagarna. Totala antalet deltagare uppgick till trettio.

H. B.

DÖDSFALL

7.10.1960

Olof Anton Olofsson, Norrfors. På Nordmalings församlingshem avled på torsdagen f. hemmansägaren Olof Anton Olofsson, Bergsjö, Norrfors. Han var 84 år och sörjes närmast av barn och barnbarn.

Han var på sin tid en odlingsman av stora mått. Född i Nygård i Nordmalings socken fick han redan i unga år överta föräldrarnas lilla torpställe. Genom idogt odlingsarbete blev jordegendomen allt större. Han byggde också en ny ladugård. För att få pengar till familjen som blev rätt stor, varav sex barn äro i livet, fick han ta en rad olika förvärvsarbeten. 1920 köpte han ett hemman i Bergsjö och där fick han en större jordareal och nedlade ett beundransvärt odlingsintresse för att upparbeta egendomen efter konstens alla regler. Hur många meter krondiken och täckdiken han åstadkommit är det väl ingen som vet, men säkert är det fråga om femsiffriga meter-tal. 1940 överlämnade han jordegendomen till en son och för sju år sedan flyttade han med sin maka till Nordmalings församlingshem. Makan dog 1956 och den nu bortgångnes hälsa har varit vacklande sedan flera år tillbaka.

Nordmaling

12.10.1960

VK:s Nordmalings-redaktion

har utrustats med telefonsvarare. Efter kontorstid ger den klart besked var Ni kan träffa jourhavande redaktör. Telefonnummer är detsamma som tidigare, alltså 29 Nordmaling.

I samband med telefonsvararens inkoppling har red. H. Bylunds bostadstelefon ändrats till 295. Redaktör A. Åströms bostadstelefon 155.

När något händer i Er bygd ring VK — tidningen med de dagsaktuella nyheterna.

14.10.1960
NS-KURIEN nr 240 fredagen 14

Ett år för krigsbarn i Nordmaling

Nordmaling (VK). En 19-årig finsk ynglings stöldturné genom Norrland i somras rullades upp vid extrating i Nordmaling på onsdagen. Mellan den 19 juni och 2 juli hade han hundbl. a. kassaskåpsprängningar. De senaste två åren har ynglingen i huvudsak varit intagen på svenska ungdomsvårdsskolor. Så sent som den 14 juni blev han fri och utvisades till Finland.

Domen blev ett års straffarbete. Han skall dessutom utgå 4.192 kr i skadestånd.

Tre år gammal kom han som krigsbarn från Karelen till ett fosterhem i Västerbotten. Där vistades han i tre år. Vid hemkomsten var fadern död och modern gifte så småningom om sig. 1957 kom han åter till Sverige. Rätt snart kom han i konflikt med lagen och alltså början av 1958 syns han ha vandrat mellan olika domstolar och ungdomsvårdsskolor.

Vid utvisningen i juni i år sade han sig ha varit fast besluten att bättra sig. Men hemma i Finland väntade honom 8 månaders militärtjänst och i stället för att stanna hemma tog han båt från Vasa till Umeå. Där steg han i land, berusad och med tre flaskor sprit i fickorna, på kvällen den 17 juni.

Första inbrottet skedde i en sommarstuga i Aheden natten till den 19 juni. Där kom han över bl. a. en plånbok med cirka 50 kr. En sommarstuga i Sörmjölle fick nästa påhållning och där fann han konserver, läskedrycker och cigaretter. Sedan flyttade

han till en sjöbod och låg och tryckte där samtidigt med att stugans ägare kom och upptäckte inbrottet. Han flyttade sedan till en sommarstuga i Sörmjölle och kom där över en del matvaror.

Natten till midsommaraften stal han en bil från ett garage i Öre. Sedan gick färden vidare söderut med nya inbrott och stölder i Örnsköldsvik, Ulriksby, Högsjö, Säbrå, där han stal dynamit, Lögdö, Tuna, Vattjom och Skön. På senare stället sprängdes ett kassaskåp på 600 kr, vilka han lade beslag på.

Beträffande sprängningarna ansåg åklagaren, landsfiskal Levander, styrkt att ynglingen haft medhjälpare. Själva nekade han dock till detta.

Hela stöldhärvan började rullas upp i och med att ynglingen greps i Sundsvall för fylleri och olovlig vistelse i landet. Den 13 juli i år dömdes han av rådhusrätten i Sundsvall till två månaders fängelse, vilka han nu avtjänat. Den tiden skall frånräknas det år han nu dömdes till av i Nordmaling.

Föräldraafton i Nordmaling 1960

Rektor F. Innergård kallade på torsdag föräldrarna och målsmännen till samrealskolans nybörjarklasser till sammanträde. Aulan var också nästan fullsatt när rektorn hälsade välkommen. I sitt tal till föräldrarna betonade skolchefen svårigheterna med lokalfrågan, inte minst med hänsyn till de uppdragna riktlinjerna för enhetsskolans utformning. Vi har i år, framhöll han, hela tre nybörjarklasser. Det är en mer än tidigare och tillhoppa 99 elever. Klasserna blir i största laget, en klass har hela 37 elever. Svårigheterna säger sig självt, men vi är för trångbodd. Han redogjorde även för skolans uppdelning i såväl tre som fyraåriga linjer. Ungdomens fostran i dag är en gemensam angelägenhet för lärare och föräldrar och han uppmanade föräldrarna till större kontakter med de olika klasslärarna.

Gamla Rundvik rivs

15.10.1960

Rivningsmanskabet kikande ut genom fönstergluggarna, fr. v. Gustav Lindberg, Sven Ohman och Osten Söderström.

Nordmalings ångsågs AB river f n en gammal gård på kv Rorgängaren i Rundvik. Det är den sk förmansmässen, som år 1891 uppfördes som förmansbostad. Ett par av de första familjerna, som bodde där var föfaktor Wigrens och maskinist Pettersson.

Byggnaden är alltså knappt 70 år, vilket inte betyder att den är den allra äldsta i samhället. Men det mest intressanta med den är, att det är en "klantgård", vilket betyder att den är byggd av plankavkap, sk

splitved, som med cement murats upp likt tegel.

Innan de industrier kommo till, som kunde taga till vara detta avfall från sågverken, var detta byggnads-sätt ganska vanligt på sågverksorter.

18.10.1960

VÄSTERBOT

Fru Solveig Morland får här som första kund i den helt omskade affären blommor av köpman Åke Strandberg.

1800-talsaffär i Nordmaling ändrar ansikte

Strandbergs livsmedelsaffär i Nordmaling, med anor från 1800-talet har öppnat portarna till en nästan helt ny affär. Lokalförändringen är så pass fullständig att bara väggarna finns kvar av den gamla butiken.

Affärschefen, köpman Åke Strandberg, har lagt om affären till snabbköp, med alla de fördelar detta innebär för kunder och anställda. Till det allra förmåsta hör en ultramodern kylanläggning från Gratum uppdelad på tre stora, helt fristående diskar, en 4-däckad kyl för olika konserver, smör, mjölk etc, en tre meter lång charkuterikyl och en stor frysgondol för djupfrysta varor. Kommer därtill kylskåp för fiskavdelningen, den enda i sitt slag i Nordmaling.

Allt är tip top i denna affär, som även ändrat namn och nu heter Åkes Livs. Om gamle grosshandlaren Odin som startade affären för sjuttio år sedan, kunnat överblicka sin senaste efterträdarens verk hade han kanske backat ut i rena förskräckelsen. Han hade säkert inte känt sig hemtam. Första kunden när affären öppnades i sitt nya skick på måndag, fru Solveig Morland, blomsterhyllades.

H. B.

OMSKRIVET LOKALT LITTERÄRT

19.10.1960
SUNE JONSSON, den unge västerbottensfödde fotografen och tidigare VK-medarbetaren, skördade stor be-

berömmelse förra hösten för sin bok "Byn med det blå huset". Det var en ny berättelseform han introducerade, där fotografier och text vävts in i varandra. Hans bok fick fö en förnämlig placering vid bokmässan i Frankfurt, som nyligen hållits. Prosan i den var kanske en smula omogen, men fotografierna var tagna med ömsint inlevelse och klar blick för det psykologiskt väsent-

liga och formsäkerheten var stor. Stoffet till boken hade han huvudsakligen samlat i en liten Nordmalings-by och i somras var han åter i de trakterna. Han åkte för några veckor sedan tillbaka till Uppsala med 3.000 Leica-negativ, vilka rimligtvis lär resultera i en ny bok nästa höst. Arbetsnamn på den är "Madelina Persson till minne".

En beundransvärd

förmåga att för Umeå-publiken presentera sådant som på det konstnärliga området ligger litet vid sidan om det vanliga har läns museet visat under de senaste åren. Stilexpositionerna med musik, konst och litteraturuppläsningar var ypperliga, utställningsverksamheten med dess inriktning på det västerbottniska har varit av stort intresse och pedagogiskt föredömliga och de direkta konstutställningarna ofta djärva och alltid av hög klass. I fjol visade museet alster av några av USA:s främsta fotografer och nu i höst kommer just Sune Jonsson att presenteras. Han utställer inom kort i Stockholm och

den kollektionen skall därefter visas i Umeå.

Levar lant-hushållsskola inviges den 25 november

19.10.1960
På söndag utdelades på Levar lant-hushållsskola för första gången skolans skolmärke till styrelse och elever. Den förste som fick märket var styrelsens ordförande, landstingsman Fritiof Norén.

Styrelsen höll sitt första sammanträde, sedan den efterträtt interimstyrelsen. Som ny ledamot i styrelsen hälsades fru Dagny Bylund, Nordmaling, som efterträder sin make. I övrigt är den slutliga styrelsen helt identisk med interimstyrelsen. Till ordförande valdes landstingsman

Fritiof Norén och till vice ordf. fru Stina Rönnberg.

Styrelsen beslöt att skolans invigning preliminärt skall ske den 25 november. Hela förvaltningsutskottet kommer att närvara och inbjudna blir bl a landshövdingen, och generaldirektör Sam Norup i landsbryksstyrelsen. Totalt torde 100-talet gäster komma att inbjudas.

Timanställd städerska kommer att anställas vid skolan.

Nästa årskurs, som blir total hel-årskurs, kommer att börja den 12 januari och sluta den 15 december.

Eleverna Siv Gustafsson och Anita Widmark, den sistnämnda elevkårens ordförande, får sina skolmärken av rektor Barbro Åström s.h. och lärarinnan Anna-Greta Hellgren s.o.

20.10. 1960
**Gymnastik är
främmande sak
i Nordmaling**

Nordmalings skolstyrelse är inte nöjd med den förhållningstakt som deras närmaste byggnadsplaner inom skolans område varit utsatt för. Bland annat gäller det kravet på gymnastik. Skolstyrelsen beslöt vid sammanträde på måndag i skrivelse till länskolnämnden påtala behovet av en intensifierad byggnadsverksamhet.

Frågan om gymnastik vid skolen-trat i Nordmalings mcp har varit aktuell i mer än 20 år. När realskolan byggdes i slutet av 1930-talet fälldes frågan om gymnastik med endast en röst. Sedan dess har såväl folkskolestyrelsen som samrealskolans styrelse vid upprepade tillfällen påtalat behovet av gymnastik.

Den omfattande utredning, som 1957 verkställdes i anledning av riksdagens beslut om realskolan under övergångstiden före enhetsskolan och som även innefattade en preliminär planering av enhetsskola, utvisade ett stort behov av lokaler, framför allt i Nordmalings mcp med dess centralskola. Nu föreligger därtill skolöverstyrelsens lokalbehovsprövning, med ett klart besked om behov av lokaler om 1.365 kvadratmeter golvyta. I mars 1959 beslöt fullmäktige enhälligt om gymnastiklokaler i Nordmaling. Och skolstyrelsen i Nordmaling ser det som sin dominerande uppgift att nu forcera byggnadsverksamheten så att enhetsskolans krav kan tillgodoses.

En stagnation kommer att förvärra de svårigheter som redan är så påtagliga. I avvaktan på ett positivt beslut från höga vederbörande om statsbidrag till gymnastikbygget har förberedelser vidtagits för att utverka ett kommunalt beslut om uppförande av en klassrumsbyggnad. I början av 11.959 uttalades, att Nordmaling låg sämst till i gymnastikbyggnadshänseende. Detta förhållande torde vara ännu mera markant sedan grannkommunerna Umeå stad, Umeå lands och Hörnefors erhållit gymnastikanläggningar och Bjurholm i dagarna startar ett utbyggnadsprojekt, som för deras del löser det mesta i byggnadsväg. I Vindeln står två gymnastiklokaler till förfogande. Det säger tillräckligt om Nordmalings bottenkänning.

Nordmalings skolstyrelse beslöt att hos länskolnämnden begära omprövning av sitt i början av innevarande år fattade beslut att placera Nordmalings gymnastikbygge på 11:e plats i statsbidragshänseende. Man vill börja göra något i Nordmaling för gymnastiken i nådens sportår 1960.

20.10. 1960
**Statspolisens
mc-jakt inför
nordmalingsting**

Den uppmärksamade trafikolyckan i Kylörn i juli förra året, då en statspolisens tillhörig splitter ny Volvo Amazon kvaddade under jakt på en ungdomlig mc-förare rullades upp inför tinget i Nordmaling på tisdagen och föranledde en del diskussion. Både mc-föraren, som vid flera tillfällen nonchalerat polisens stopptecken, liksom föraren av polisbilen var instämda för värdslöshet i trafik.

Förhistorien till den våldsamma körningen efter Kylören-vägen är följande. Vid en av statspolisens anordnad trafikkontroll mellan Röbäck och Stöcke den 27 juli 1959 passerades kontrollen av en yngling på en tung mc. Motorcyklisten stannade inte för polismannens stopptecken. Det nummer som polisen antecknade visade sig vara fel. Vid en kontroll två dagar senare mellan Norrbyn och Västamarken kom samma mc-förare körande förbi en av polisens kontroller utan att stanna. Per radio meddelades en längre söderut stående kontroll - två polismän utrustade med bil. Aven vid denna kontroll nonchalerade mc-föraren polismannens stopptecken, ökade bara farten och fortsatte förbi. Polismännen upptog jakten. Efter att ha följt riks-13 fram till vägskalet till Kylörn vek mc-föraren in på denna väg med polisbilen efter sig. Farten syntes ha varit hög. Enligt vad mc-föraren och vittnen uppgav torde den tidvis ha betydligt överstigit 100 km. Vid den tvärs kurvan i Valviken skar mc-föraren kurvan och körde sen över på vänster sida där motorcykeln gick av vägen. Föraren lyckades dock få upp sitt fordon på vägen igen och fortsatte sin färd. Sämre gick det för polisbilen som i kurvan gick av vägen över en större sten och en brunn för att slutligen efter 40 meters färd vid sidan om vägen krocka mot en björk. Avsevärda skador uppstod på bilen. Föraren av polisbilen erhöll lindrigare skador medan kollegan, som hade säkerhetssela, klarade sig helt. Motorcyklisten, som hade en kamrat som passagerare, fortsatte in på en sidoväg. Efter att ha fått slut på bensin gömde de motorcykeln och kom sedermera med bil till olycksplatsen där de blev igenkända.

Föraren av polisbilen, som företrädades av advokat Ahlgren, bestred värdslöshet medan mc-föraren som försvarades av advokat Rumar oförbehållsamt medgav vad som lades honom till last. Att han inte stannat för polisens stopptecken uppgav han bero på att motorcykeln inte var inregistrerad samt att han saknade trafikförsäkring.

På advokat Ahlgrens fråga vilka bestämmelser som gäller för statspolisens i liknande situationer sade den åtalade polismannen att vid den aktuella tiden fanns inga generella instruktioner utan att vederbörande polisman själv fick bedöma hur han skulle handla. I sin slutplädering hävdade advokat Ahlgren att polisen vid sin trafikövervakning var tvungen att ta vissa risker och åberopade likartade rättsfall där friande dom fällt. Som vittnen i målet hördes passageraren på motorcykeln, den medföljande polismannen samt en man från Hörnefors som sett olyckan. Dom meddelas den 8 november.

20.10. 1960 13
**Kräftfångst
i Lögdeälven**

Bjurholm (VK) En underlig fångst fick flottningsförman Zei-brandt Johansson från Karlsbäck, Bjurholm, när han i lördags vittjade sina siknät i Lögdeälven. I garnen satt nämligen två välväxta kräftor. Hr Johansson tog med sig den ena kräftan hem där den kokades och befanns vara av prima kvalitet.

Kräftfångst i Lögdeälven har ortsborna aldrig tidigare hört talas om, och man frågar sig nu om det kan vara några exemplar av inplanterade kräftor som hamnat i älven och fastnat i näten. Fångande av kräftor i Sverige är tillåtet från den 7 aug. till den 31 okt. Det var alltså i grevens tid som hr Johansson gjorde sin unika fångst.

Böter för sjukkassebedrägeri

40 dagsböter å 7 kronor fick en man från Bjurholm böta för bedrägeri mot sjukkassen. Den åtalade erkände vad som lades honom till last och att han burit sig dumt åt, men att han genom sitt myckna arbete helt enkelt inte kommit ihåg att hans handlande kunde betecknas som straffbart.

En våldsam smäll mellan två tungt lastade bilar i Örsbäck den 6 feb. i fjol diskuterades länge och väl. Båda förarna var åtalade för värdslöshet i trafik, överlastning m.m. Vägen var vid olyckstillfället isbelagd och vid inbromsningen kanade en av bilarna med sin trailersläpvagn tvärs över vägen. Om inbromsning ej skett skulle de två lastbilarna, vars sammanlagda bredd var 4,7 m, ha mötts mellan vägräcken där vägbreddens endast var 4,4 m. Dom meddelas den 1 november.

Slutligen stod en yngling från nordmalingsbygden åtalad för grovt egenrättigt förfarande och stöld. Han hade tillsammans med en kamrat vid ett tillfälle förra året i Örn-sköldsvik stulit en större bil och kört norrut. När bensinen i trekten av

Husum tog slut lämnade de bilen och kom senare över en moped. Väl hemkommen gömde han mopeden i skogen. Ynglingen, som ej tidigare varit straffad, dömdes till 3 månaders straffarbete, villkorlig dom.

Dödsrock...

Forts från 1 sid.

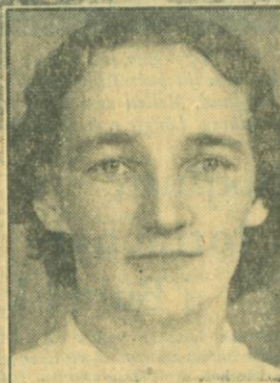

Eva Elisabet Norberg.

lings sjukstuga, där hon en halv timme senare avled.

Ragnar Dennolf, som var ensam i sin bil, hade ådragit sig krossskador i ansiktet och 15-årige Olof Norberg skador i ansiktet och han klagade över svåra smärtor. Dr H. Klockhoff vid Nordmalings sjukstuga meddelade senare på kvällen på VK:s förfrågan att fru Norberg troligen döddats omedelbart. Både hon och dottern hade svåra skullskador. Beträffande de skadade ansåg han ingen överhängande fara föreligga.

Den omkomna fru Norberg var maka till hemmansägaren Ragnar Norberg.

Till höger ses dödsbilen och till vänster den tredje i olyckan inblandade bilen. Infälld den omkomna fru Hanny Norberg.

Dödsrock vid Orrböle Mor och dotter offer

47-åriga fru Hanny Norberg, Orrböle, Nyåker, och hennes 8-åriga dotter Eva Elisabet dödades på söndagskvällen vid en våldsam bilkrock i Holmfors på landsvägen mellan Nordmaling och Nyåker. Dessutom skadades fru Norbergs 15-årige son Olof och jordbrukaren Ragnar Dennolf, Orrböle. Skadorna är dock inte allvarliga.

Olyckan inträffade vid 20.15-tiden. Fru Norberg var på väg söderut mot Nordmaling och förde själv olycksbilen. I Holmfors fick hon möte med Ragnar Dennolf, som av allt att döma var på väg hem till Orrböle. Vägbanan var hal.

Fru Norberg synes vid mötet ha försökt bromsa sin bil, som då sannolikt kom i sladdning. Bilarna frontalkrockade med våldsam kraft

och blev liggande på var sin högersida om vägbanan.

Strax efter olyckan kom en annan bil söderifrån. Föraren av denna bil säger sig ha sett ett rökmoln på vägen, troligen orsakat av de sönderkörda kylarna på krockbilarna. Han förstod att någonting hänt och körde för att ej ytterligare förvärra olyckan i diket, och blev liggande sida vid sida med fru Norbergs bil. Föraren klara sig helt oskadd.

Fru Norbergs bil blev svårast skadad. Vid sin sida hade hon sin 15-årige son medan dottern satt bak i bilen. Taket på bilen där fru Norberg satt var svårt demolerat och man måste bända loss henne. Hon visade då inga livstecken. Dottern slungades vid krocken mot bilens siktruta. Hon visade svaga livstecken. I en bil fördes hon jämte de övriga skadade till Nordma-

Forts. sidan 13, spalt 1.

den 25 oktober 1960

Nordmalings komminister- par avtackat

Komminister Jonas Östman och hans familj blev hjärtligt avskedshyllad, när Nordmalings församling på söndagen tog avsked av sin avhållne prästman. Som bekant skall komminister Östman tillträda en tjänst som tf kyrkoherde i Sänga-Överlänäs. Kyrkan var vid högmässan, då komminister Östman avskedspredikade, fylld till sista plats.

Efter högmässan tackade komminister Östman för den välvilja och förståelse som mött honom och hans familj under åren i Nordmaling och sa bl a att det är med sorg och saknad vi lämnar Nordmaling. För församlingen talade kontraktsprosten Johan Hedquist, som framförde även kyrkorådets och kyrkofullmäktiges tack. Ett speciellt tack framförde prosten för det stora arbete som komminister Östman nedlagt för ungdomsarbete inom församlingen och hans helhjärtade insats som kontraktsombud för Svenska kyrkans mission. Familjen Östman önskades lycka och välgång på det nya verksamhetsfältet och välkommen åter till Nordmaling. Från kyrkorådet överlämnade fru Ann-Mari Nordström, Örsbäck, ett fång av blommor.

Vid det kyrkkaffe som Nordmalings församling senare bjöd på i Gamla prästgården talade bl a doktor H Klockhoff för nordmalingskretsen av Svenska röda korset, samt överlämnade RK:s förtjänstmerke. För ungdomsringen Sjustjärnan talade fru Ann-Mari Nordström och för scouterna urmakare Börje Zakrisson. På sitt speciella humoristiska sätt tackade komminister Sixten Fenger för norrforsdelen av församlingen och direktör G. A. Näslund, framförde Nordmalings hembygdsförenings tack till komministern för arbete som ordförande i föreningen. Prosten Hedquist avslutade. Gamla prästgården var vid samkvämet till trängsel fylld.

Tidigare på söndagen hade Nordmalings söndagsskolor hyllat sin avhållne ledare med ett konstverk, överlämnat av magister Karl Gustaf Wilhelmsson och vid morgonbönen i samrealskolan överlämnade skolans lärare och elever blommor och en gåva.

25.10.1960

Busskrock i Torrböle

Nordmaling (VK). Ett våldsammt möte mellan två bussar i Torrböle, Öre älv, var på måndagseftermiddagen nära att orsaka en ny svår trafikolycka i nordmalingsbygden. Tursamt nog blev det denna gång inga personskador.

Det var en AB Linjebyggnad tillhörig mindre arbetarbuss som i en kurva kom i sladdning och gick av vägen. Bussen följde vägsälanten ett 30-tal meter innan föraren kunde få upp fordonet på vägen igen. Det bar sig dock inte bättre än att bussen körde in i långsidan på en mötande buss, tillhörig firma Abrahamsson & Glaas, Gräsmyr. Efter krocken gick arbetarbussen i diket och blev liggande på sidan. I gräsmyrsbussen, som fick höger långsida intryckt, åkte 12 personer och i den andra bussen ett lag arbetare på hemväg.

27.10.1960

DÖDSFALL

Fritz Edlund, Lögdeå. Helt hastigt avled på tisdag i sitt hem i Lögdeå jordbrukaren och stuveriarbetaren Fritz Edlund. Han var 65 år och sörjes närmast av maka, tre barn samt syskon.

Även om hälsan varit vacklande den senaste tiden kom dödsbudet helt oväntat. Det var hjärtat som helt plötsligt slutade fungera och inte ens läkaren hann komma till undsättning innan livet flytt.

Edlund var född i grannbyn Aspeå. Redan i helt unga år kom han i kontakt med stuveriarbetet och där blev han rotfast ända fram till sin död. Men han hade flera strängar på sin lyra. I och med äktenskapet 1927 köpte han eget jordbruk i Lögdeå och han var heller inte främmande för skomakarens arbetsuppgifter. Överallt där han uppträdde var han varmt uppskattad och avhållen. Han var på sin tid kassör inom stuveriets fackförening. Redan när Lögdeå lutherska missionsförening bildades var han med i pionjärskaran och där var han alltför medlem vid sin bortgång. De närmast anhörigas sorg delas av en stor vänkrets i bygden.

26.10.1960

VIGSLAR

Foto: André, Nordmaling

— I Nordmalings komministerprästgård vigdes på lördagen truckförare Olle Wård, Rundviksverken, och affärsbiträdet Karin Björklund, dotter till lantbrukaren Edvin Björklund och hans maka Göta, född Norberg, Orrböle, Nyåker. Vigseln förrättades av komminister Jonas Östman.

ENS-KURIREN nr 251 torsdagen 27 oktober 1960

11

Fäderna i Nordmaling rör på sig

Nordmalings kommunalfullmäktige höll på tisdagen sitt första sammanträde på år och dag utanför Nordmalings municipalsamhälle. Sammanträdet hölls i nya skolan i Nyåker och nämndemannen Sigfrid Nilsson, som är skolstyrelsens ordförande, resonerade väl som så, att när tinget flyttar från Nyåker till Nordmaling kan gärna fäderna för en gångs skull flytta från Nordmaling till Nyåker. Därmed inbjöd han Rönneberg & C:o att bänka sig i nya skolans gymnastik- och bespisningslokaler.

De som i första hand tjänade på kuppen var nyåkersborna själva. De hade begärt 2.000 kr i kommunalt anslag till sin badhusförening. Kommunalnämnden viftade med kalla handen när det gällde Nyåkers varmbad. Det är redan väl sörjt med badmöjligheter för skolbarnen i nya skolan, menade man. Men gästerna var snälla mot värdfolket och fäderna gav sitt bifall med hela 23 röster mot 3. Så där tog sig "regeringen" vatten över huvudet.

I övrigt gick det lugnt och städat tillväga. Skatten fastställdes till 11:50, samma som för innevarande år. Projektering av vandanläggningar i Nordmalings mcp godkändes för statsbidragets del och affären i Mullsjö fick avhämtningsförsäljning av öl. Där emot sa fäderna nej till öl vid flygplatsen i Olofsfors. Nykterhetsnämnden hade sagt nej, kommunalnämnden ja och nu sa fäderna nej med rösterna 13-11.

Hemsamariterna fick sin löneförhöjning vidimerad, kontorsbiträdestjänsten vid skolexpeditionen består, lönen till vaktmästaren vid läkarmottagning på Valen fastställdes till 1.000 kr per år, biträdande föreståndarinnan vid församlingshemmet blir löneplacerad i A 10 från 1/1 1961, tjänstebostäderna för lärare upphör att gälla och kommunalnämnden övertar hyresvärdskapet för samtliga bostadslägenheter i kommunens fastigheter. Skolstyrelsen fick en del tilläggsanslag och 35.000 kr för nyåkersskolans fädigställande.

Gamla skolan i Järnäs kommer att försälas genom anbudsörfarande eftersom byborna uttryckt önskemål att få behålla skolan som samlingslokal. Omgivningen närmast intill sägen i Örsbäck har skakningsbesvär från såganläggningen. Markundersökningar håller på att slutföras och fäderna beslöt svara för halva undersökningskostnaden.

Patientföreningen i Hällnäs fick 50 kr, De blindas förening i länet 50 kr och föreningen för reumatiskt sjuka likaledes 50 kr. Kommunen beslöt godkänna markförvärvet på Levar-åker. Det är skolan som behöver köpa i runt tal fyra hektar av kyrkans mark. Priset fastställdes till 1:43 per km

Fäderna samlade i Nyåkers gymnastiksal där de hälsas välkomna av skolstyrelsens ordförande Sigfrid Nilsson.

nytt överklagats av fullmäktigeledamöten Rudolf Nilsson i Mullsjö. Men fullmäktige beslöt hålla fast vid sin ståndpunkt och skolstyrelsens ordförande hänvisade till att bussen redan är förvärvad och transporterarna i full gång i egen regi.

Levar lanthushållsskola får av kommunen ett piano, som officiellt kommer att överlämnas i samband med skolans invigning

den 25 november. Brandstyrelsen får ny brandbil. Den kommer att kosta 30.000 kr. Fäderna beslöt godkänna projektering av ny brandstation i Nordmaling, även så ny brandordning för kommunen. Enskilda vägen AC 10 i Överlögda får 1.540 kr i kommunalt bidrag. Kommunens åtagande i samband med nya egnahems-lånekungörelsen godkändes. Det gäller ansvaret under tio år för

den tidigare räntefria stående delen.

Avslutningsvis redogjorde skolchefen, rektor Felix Innergård, för de mest aktuella byggnadsprojekten för enhetsskolans utformning inom kommunen och skolstyrelsens ordförande, nämndeman Sigfrid Nilsson, gav sina kolleger i fullmäktige en historik över Nyåkersskolans tillkomst och utformning.

Skolbussen i Gräsmyr kvarstår

Det kommunala beslutet att köpa egen buss för skolbarns-transporterna i Gräsmyr har på

Kaffet smakar bra konstaterar fru Valborg Eriksson, Mullsjö. I bakgrunden ses fruarna Gunborg Nyman, Rut Söderlind och Kerstin Ögren.

Kundträff i Mullsjö

Fråga är om inte konsulent Arvid Söderström vid Slakteriföreningen i Umeå, fångade det största intresset när köpman Gustaf Adolf Agren, Mullsjö, på tisdagskvällen inbjudit till kundträff i byns gamla skola, nu omskapad till en trivsamt samlingslokal. Stycka grisar gör väl de flesta i bondehemmen, men få torde vara så suveräna som herr Söderström, i den konsten.

Man diskuterade livligt olika styckningssätt och många goda tips och råd levererades till de församlade husmödrarna och fäderna. Men det var inte bara information om kött. Disponent Knut Jäger, vid Riksost i Umeå, talade om ost i kosten och de många olika osttyper som är i marknaden. Man demonstrerade olika slag av varor som den enskilda handeln har att bjuda sina kunder

och smakprov gavs. En kaffefirma bjöd på kaffe och som demonstratris fungerade fru Dagmar Jarneskog, Umeå.

Kundträffen var den första i sitt slag i Mullsjö och det blev en kväll i gemytets tecken. Som avslutning bjöds deltagarna på djupfrysta bär och frukt samt läsk innan det var dags att vandra hemåt i den kyliga oktoberkvällen.

31.10.1960

Alla i Nordmaling skänker sin krona till Röda korset

Nordmalingskretsen av Röda korset har alltid toppat statistiken i länet. Föreningen har under en lång följd av år stått med största medlemssiffran. Sak samma när det gäller insamlingsarbetet under RK-veckan. Nordmalingskretsen fick sina resultat från årets insamling klara på lördag, och det blev en toppnotering som heter duga, eller hela 7.747 kr. Därmed slogs fjolårsrekordet med drygt 1.100 kr.

Resultatet innebär, att nära nog varje medborgare i kommunen, skänkt sin krona. Och det måste betecknas som ett strålande resultat.

Höstmässan på lördag i Nordmalings gamla prästgård gav ytterligare besked om medvind i arbetet. Auktionen gav hela 2.163 kr och med lotteriernas och serveringens hjälp kom man upp i en bruttosiffra på 3.500 kr. Och utgifterna är inte stora. Programmet upptog endast medverkan av ortens och styrelsens eget folk. Musikdirektör Carl Boström spelade och sjöng och för kvällens tal svarade red H. Bylund, som berättade om Röda korsets skapare Henry Dunant. Doktor H. Klockhoff höll i själva trådarna, Ingemar Strömberg hantlade auktionsklubban och styrelsens damer svarade för "grovarbetet".